

УДК 352.07:334.012.74

Копилюк О. І.,

korylyuk@ukr.net, ORCID ID 0000-0002-0977-1309, Researcher ID F-3146-2019, д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Музичка О. М.,

olexmu@gmail.com, ORCID ID 0000-0003-2625-5741, Researcher ID F-2153-2019, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Пелех П. Р.,

магістр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Тацій Є. І.,

магістр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті представлено трактування поняття фінансової спроможності територіальних громад, запропоновано методичний підхід до оцінки фінансової спроможності територіальних громад на основі системи показників, які дозволяють визначити їх рейтинг. Метою статті є дослідження основних параметрів і показників фінансової спроможності територіальних громад Львівської області в умовах децентралізації та визначення їх рейтингу. Запропоновано розглядати фінансову спроможність територіальної громади як достатність її доходів для забезпечення поточних і перспективних витрат із урахуванням потенціалу розвитку або здатність до відновлення позитивних тенденцій, параметрів і фінансово-економічних показників для проблемних та депресивних територіальних громад. У ході дослідження розроблено методичний інструментарій оцінювання фінансової спроможності територіальних громад на основі восьми показників-індикаторів, а саме: динаміка доходів загального фонду (без трансфертів) у 2022 р. до 2021 р. за відповідний період, індекс податкоспроможності за доходами загального фонду без трансфертів за відповідний період, рівень дотаційності бюджетів, видатки на 1-го мешканця, власні надходження на 1-го мешканця, видатки розвитку на 1-го мешканця, частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків і зборів, частка видатків заробітної плати у загальному обсязі видатків ОТГ. Апробація даної методики дозволила провести рейтингування ОТГ Львівської області за рівнем фінансової спроможності: високим, середнім, низьким. Найвищий рівень фінансової спроможності у 2022 р. мали Солонківська ТГ, Львівська ТГ та Новояворівська ТГ, середній – Шегинівська ТГ, Бориславська ТГ, Радехівська ТГ, найнижчий рівень – Добросинько-Магерівська ТГ, Журавненська ТГ, Стрілківська ТГ. Подальші дослідження у даному напрямі повинні спрямовуватися на розробку концептуальних напрямів забезпечення фінансової спроможності територіальних громад із урахуванням основних параметрів соціоекономічної системи, а також розробки засад оцінювання фінансової спроможності ОТГ із урахуванням транскордонного аспекту, впливу руху товарів, робіт, послуг, людей та капіталу.

Ключові слова: фінансова спроможність, об'єднана територіальна громада, рейтингування, показники-індикатори, рівень фінансової спроможності.

Копилюк О. І.,

korylyuk@ukr.net, ORCID ID 0000-0002-0977-1309, Researcher ID F-3146-2019, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Muzychka O. M.,

olexmu@gmail.com, ORCID ID 0000-0003-2625-5741, Researcher ID F-2153-2019, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Peleh P. R., Master's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Tatsii Ye. I.,

Master's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

FINANCIAL CAPACITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES OF LVIV REGION IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

Abstract. *The article presents the interpretation of the concept of financial capacity of territorial communities, offers a methodical approach to assessing the financial capacity of territorial communities based on a system of indicators that allow determining their rating. The purpose of the article is to study the main parameters and indicators of the financial capacity of territorial communities of the Lviv region in conditions of decentralization and determine their rating. It is proposed to consider the financial capacity of a territorial community as the sufficiency of its income to ensure current and future expenses, taking into account the development potential or the ability to restore positive trends, parameters and financial and economic indicators for problematic and depressed territorial communities. In the course of the study, a methodological toolkit for assessing the financial capacity of territorial communities was developed based on eight indicator indicators, namely: the dynamics of general fund revenues (without transfers) in 2022 to 2021 for the corresponding period, the tax capacity index for the revenues of the general fund without transfers for the relevant period, the level of budget subsidies, expenditures per 1 inhabitant, own revenues per 1 inhabitant, development expenditures per 1 inhabitant, the share of expenses for the maintenance of the administrative apparatus to the receipts of taxes and fees, the share of salary expenses in the total amount of expenses of united territorial communities. The approbation of this methodology allowed for the rating of the united territorial communities of the Lviv region according to the level of financial capacity: high, medium, low. The highest level of financial capacity in 2022. had Solonkivska TC, Lviv TC and Novoyavorivska TC, the middle level – Shegynivska TC, Boryslavska TC, Radekhivska TC, the lowest level – Dobrosynsko-Magerivska TC, Zhuravvenska TC, Strilkiivska TC. Further research in this direction should be focused at the development of conceptual directions for ensuring the financial capacity of territorial communities, taking into account the main parameters of the socioeconomic system, as well as the development of the principles of assessing the financial capacity of local communities, taking into account the cross-border aspect, the influence of the movement of goods, works, services, people and capital.*

Key words: financial capacity, united territorial community, rating, indicators, level of financial capacity.

JEL Classification: H70, H89, R59

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-75-02>

Постановка проблеми. В умовах децентралізації державного управління та надання нових повноважень органам місцевої влади і самоврядування особливою актуальності набувають питання формування механізмів забезпечення фінансової спроможності первинного суб'єкта – територіальної громади. Війна в Україні, яка супроводжується релокацією бізнесу, міграцією населення, падінням показників економіки, ще більше загострила питання управління фінансами територіальних громад та пошуку інструментів і механізмів подолання дефіциту місцевого бюджету, отримання субвенцій і дотацій. Дослідження фінансової спроможності територіальних громад актуалізує потребу розробки підходів до систематизації джерел фінансування, оптимізації видатків, формування напрямів поточного й стратегічного розвитку, впровадження дієвих механізмів управління ресурсним, фінансовим, демографічним, інноваційно-інвестиційним потенціалом територіальних громад. При цьому варто враховувати, що фінансовий потенціал формується не лише за рахунок бюджетної складової, але й включає можливості реального сектора економіки, фінансово-кредитної сфери, фінансів домогосподарств, транскордонного співробітництва у прикордонних регіонах України та ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми децентралізації та формування фінансової спроможності територіальних громад ґрунтовно розкриті у публікаціях таких учених, як: Возняк Г., Гринчишин І., Коваль А., Ткачук Н., Струк Н., Пітюлич М., Проць Н., Стасишин А., Чубарь О., та ін. Проте нерозробленою залишається низка питань, які стосуються методичних підходів до аналізу й оцінки індикаторів фінансової спроможності територіальних громад, розробки уніфікованих підходів до визначення потенціалу фінансової самодостатності для подолання екзистенційних викликів і загроз, формування стратегій розвитку на основі збалансованих фінансово-економічних параметрів.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження основних параметрів і показників фінансової спроможності територіальних громад Львівської області в умовах децентралізації та визначення їх рейтингу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Децентралізація органів державного управління й територіальна реформа в Україні зумовили потребу у проведенні досліджень, які стосуються джерел формування фінансового потенціалу територіальних громад.

Варто зазначити, що спроможність – це питання відповідності ресурсів тим обсягам повноважень, якими наділені органи місцевого самоврядування у співмірності з охопленою територією [1].

Відповідно до досліджень Н. Ткачук фінансова спроможність міської територіальної громади передбачає її фінансове забезпечення на рівні, що є достатнім для сталого розвитку міста та його громади, подолання диспропорцій із урахуванням особливостей міста та його потенціалу щодо адаптації до ринкових умов господарювання [2, с. 30]. Підтримуючи підхід ученої до розкриття фінансового забезпечення саме міської територіальної громади, автору варто було б розкрити критерії достатності її фінансового забезпечення.

Гринчишин І. М. відзначає, що при оцінюванні фінансової спроможності територіальних громад істотно нівелюються важливі чинники, серед яких: джерела надходжень основних бюджетоутворюючих податків, чисельність платників податків та рівень їх заробітної плати, кількість підприємств, що забезпечують сплату цих податків [3, с. 27].

Заслуговує на увагу позиція Н. П. Струк, яка конкретизує складові спроможності територіальних громад у контексті виокремлення фінансової, інфраструктурної, кадрової й пропонує їх доповнити економічною. Економічна спроможність, на думку вченої, є невід'ємною частиною спроможності громади і полягає в здатності фінансувати місцеві заходи та забезпечувати необхідні ресурси для цього. Отже, економічна спроможність територіальної громади охоплює фінансову та ресурсну спроможності, а фінансова спроможність громади формується з двох складових - бюджетної та інвестиційної [4]. Саме такі дослідження конкретизують існуючі підходи до складових як економічної, так і фінансової спроможності територіальних громад.

Дослідження фінансової спроможності територіальних громад із позицій достатності фінансових ресурсів представлено Н. В. Проць, Н. М. Матвійчук. На думку вчених, фінансова спроможність територіальних громад буде досягнута тоді, коли потенційні фінансові можливості органів місцевого самоврядування забезпечать фінансування визначених пріоритетів та досягнення відповідних результатів соціально-економічного розвитку територій. Коли територіальна громада є фінансово неспроможною, то з державного бюджету отримує базову дотацію та субвенції. Основним завданням органів місцевого самоврядування фінансово неспроможних територіальних громад є пошук додаткових джерел фінансування соціально-економічного розвитку відповідної території та підвищення рівня економічного потенціалу території [5]. Підтримуючи підхід учених, варто відзначити, що формування джерел фінансування для нарощення потенціалу важливе як для фінансово достатніх, так і неплатоспроможних територіальних громад із позицій реалізації поточних та стратегічних завдань розвитку територій.

Заслуговує на увагу підхід учених, що розглядають спроможну громаду як таку, що в результаті добровільного об'єднання здатна забезпечити

належний рівень надання послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства з урахуванням наявних ресурсів громади та адміністративних одиниць. За рахунок організаційних та функціональних конкурентних переваг пропонують зміцнити фінансову стабільність територіальної громади на тривалий період. Це може бути досягнуто двома основними способами: зменшення витрат і підвищення їх ефективності шляхом оптимізації управління, впровадження інноваційних підходів, залучення відвідувачів і збільшення контингенту за незмінних постійних витрат тощо; збільшення обсягів виробництва та отримання доходів завдяки залученню інвестицій, створенню кращих умов для бізнесу та використанню всіх функціональних переваг, що призводить до зростання податкової бази та доходів місцевого бюджету [6].

На нашу думку, фінансова спроможність територіальної громади – це достатність її доходів для забезпечення поточних і перспективних витрат із урахуванням потенціалу розвитку або здатність до відновлення позитивних тенденцій, параметрів і фінансово-економічних показників для проблемних та депресивних територіальних громад.

У прикладному аспекті для дослідження фінансової спроможності територіальних громад не розроблені загальноприйняті підходи та методичні рекомендації.

Відповідно до досліджень Міністерства розвитку громад та територій України аналіз фінансової спроможності територіальних громад базується на основі індикаторів потенціалу громади, враховуючи отримані з державного бюджету міжбюджетні трансферти, та визначає їх порогові значення, а також алгоритми розрахунку інтегрального індексу розвитку потенціалу територіальних громад [7].

У 2014-2021 рр. здійснювалися формування ОТГ і оцінка їх фінансової спроможності на підставі Методики формування спроможних територіальних громад, затвердженої постановою Уряду [8]. Згідно з Методикою до критеріїв оцінки рівня спроможності належать: чисельність населення, що постійно проживає на території територіальної громади; чисельність учнів, що здобувають освіту в закладах загальної середньої освіти, розташованих на території територіальної громади; площа території територіальної громади; індекс податкоспроможності бюджету територіальної громади; частка місцевих податків та зборів у доходах бюджету територіальної громади.

Для визначення рівня фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад нами запропоновано рейтингування об'єднаних територіальних громад Львівської області за 8 індикаторами фінансової спроможності.

Особливістю Львівської області є наявність на її території порівняно великої кількості міст обласного значення, що дозволить порівняти рівень фінансового забезпечення міських, сільських і селищних громад та громад із центром у містах обласного значення. З науково-практичної точки зору регіон цікавий тим, що з 24 лютого 2022 року є

тиловим регіоном, а отже забезпечення фінансової самодостатності громад в умовах нових викликів (як-от переміщення великої кількості населення, релокація підприємств, формування та діяльність гуманітарних штабів тощо) є неабияким випробуванням [9].

Авторський підхід до оцінки фінансової спроможності територіальних громад ґрунтується на показниках, які відображають основні фінансові аспекти діяльності ОТГ, а саме:

- динаміка доходів загального фонду (без трансфертів) у 2022 р. до 2021 р. за відповідний період;
- індекс податкоспроможності за доходами загального фонду без трансфертів за відповідний період;
- рівень дотаційності бюджетів, %;
- видатки на 1-го мешканця, грн;
- власні надходження на 1-го мешканця, грн;
- видатки розвитку на 1-го мешканця, грн;
- частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків і зборів, %;
- частка видатків заробітної плати у загальному обсязі видатків ОТГ, %

Зокрема, індекс податкоспроможності є коефіцієнтом, який визначає рівень податкоспроможності відповідного місцевого бюджету у порівнянні з аналогічним середнім показником з усіх зведених місцевих бюджетів України у розрахунку на одну людину.

Механізм вирівнювання передбачає, що місцеві бюджети отримують базову дотацію, якщо рівень індексу податкоспроможності є нижчим від значення 0,9 від середнього показника по Україні (у розмірі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення індексу 0,9).

Для місцевих бюджетів із індексом податкоспроможності від 0,9 до 1,1 вирівнювання не здійснюється (не надається базова і не перераховується реверсна дотація).

Із бюджетів громад, в яких індекс податкоспроможності перевищує 1,1, вилучаються кошти до державного бюджету (реверсна дотація) в обсязі 50 відсотків від суми, що перевищує значення індексу податкоспроможності 1,1.

Рівень дотаційності бюджетів - співвідношення обсягу базової чи реверсної дотації до загальної суми доходів загального фонду бюджету ОТГ з урахуванням базової чи реверсної дотації без урахування субвенцій із державного бюджету.

Доходи загального фонду на 1-го мешканця розраховано як співвідношення обсягу надходжень доходів загального фонду без урахування трансфертів до кількості мешканців відповідної ОТГ. До розрахунку включено лише доходи загального фонду, які мобілізуються на відповідній території. Цей показник характеризує фінансовий потенціал ОТГ, спроможність забезпечувати громаду за рахунок ресурсів, які генеруються на її території.

Видатки загального фонду на 1-го мешканця розраховано як співвідношення обсягу видатків загального фонду до кількості мешканців відповідної ОТГ.

Видатки на утримання апарату управління в розрахунку на 1-го мешканця визначено як співвідношення обсягу видатків на утримання апарату управління, проведених за рахунок коштів загального фонду, до кількості мешканців відповідної ОТГ. Показник характеризує "вартість" одного працівника управлінського апарату ОТГ для кожного жителя громади (у вимірі аналізованого періоду).

Питома вага заробітної плати у видатках загального фонду визначається як відсоткова частка проведених із загального фонду бюджету видатків на заробітну плату з нарахуваннями до обсягу видатків загального фонду бюджету без урахування трансфертів, перерахованих із бюджету ОТГ до інших бюджетів. При розрахунку використано дані без урахування коштів, перерахованих до інших бюджетів у вигляді трансфертів, оскільки вони не спрямовані на проведення видатків на території відповідної ОТГ, а використані на утримання установ чи фінансування заходів іншої громади (тієї, яка отримала такі кошти).

На нашу думку, визначення даних показників є підставою для проведення рейтингування фінансової спроможності ОТГ Львівської області, виявлення лідерів та аутсайдерів, розробки шляхів збалансування доходів та видатків. За нашими розрахунками, виділено лідерів ОТГ за фінансовою спроможністю. Солонківська ТГ є безумовним лідером за показниками. Незважаючи на те, що громада має власні надходження на 1 мешканця у розмірі 121,0 грн (54 місце серед ОТГ області) індекс податкоспроможності за доходами загального фонду без трансфертів за 2022 р. становив 3,10, видатки на 1 мешканця – 24354 грн, видатки розвитку на 1 мешканця – 7550,1 грн, частка видатків на заробітну плату у загальному обсязі видатків ОТГ була найнижчою – 28%, від'ємний рівень дотаційності на рівні 0,1, частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків і зборів – 7,9%.

Львівська ТГ демонструвала власні надходження на 1 мешканця у розмірі 191,3 грн, видатки на 1 мешканця становили 15092, 4 тис. грн, динаміка доходів склала 132,1%, а індекс податкоспроможності за доходами – 1,51, рівень дотаційності бюджету -0,9. Частка видатків заробітної плати у загальному обсязі видатків – 42,2%, а частка видатків на утримання апарату управління – 6,8%.

Новояворівська ТГ характеризувалася динамікою доходів у розмірі 402,9, індексом податкоспроможності за доходами – 2,07 та рівнем дотаційності бюджету 0,1, власні надходження на 1 мешканця склали 168,8 грн, видатки розвитку на 1 мешканця – 2105,1 грн. У цілому видатки на 1 мешканця становили 15325,9 грн. Частка видатків на утримання апарату управління – 5,2%, а заробітної плати в обсязі видатків ОТГ – 44,1%.

Групування ОТГ Львівської області за показниками фінансової спроможності за 2022 р.*

Рейтинг	Оцінка за загальним рейтингом, місце	ОТГ
Високий	1-25	Солонківська ТГ, Львівська ТГ, Новояворівська ТГ, Яворівська ТГ, Пустомитівська ТГ, Івано-Франківська ТГ, Славська ТГ, Самбірська ТГ, Добротвірська ТГ, Золочівська ТГ, Сокільницька ТГ, Бродівська ТГ, Червоноградська ТГ, Кам'янка-Бузька ТГ, Великомоствська ТГ, Стрийська ТГ, Оброшинська ТГ, Давидівська ТГ, Мурованська ТГ, Жовтанецька ТГ, Підберізіцівська ТГ, Тростянецька ТГ, Сколівська ТГ, Дрогобицька ТГ, Жидачівська ТГ
Середній	26-50	Шегинівська ТГ, Бориславська ТГ, Радехівська ТГ, Зимноводівська ТГ, Сокальська ТГ, Трускавецька ТГ, Новокалинівська ТГ, Новояричівська ТГ, Моршинська ТГ, Городоцька ТГ, Мостиська ТГ, Буська ТГ, Східницька ТГ, Перемишлянська ТГ, Миколаївська ТГ, Рава-Руська ТГ, Жовківська ТГ, Куликівська ТГ, Бісковицька ТГ, Бібрська ТГ, Глинянська ТГ, Гніздичівська ТГ, Меденицька ТГ, Белзька ТГ, Ходорівська ТГ
Низький	51 і більше	Судовишніянська ТГ, Козівська ТГ, Заболотцівська ТГ, Поморянська ТГ, Боринська ТГ, Старосамбірська ТГ, Новороздільська ТГ, Красненська ТГ, Розвадівська ТГ, Добромильська ТГ, Великолюбінська ТГ, Грабовецько-Дулібівська ТГ, Ралівська ТГ, Турківська ТГ, Рудківська ТГ, Щирецька ТГ, Комарнівська ТГ, Підкамінська ТГ, Хирівська ТГ, Лопатинська ТГ, Стрілківська ТГ, Журавненська ТГ, Добросинсько-Магерівська ТГ

*Власні розрахунки авторів, проведені на основі [10]

У порівнянні з ОТГ-лідерами Львівської області аутсайдерами з низькими показниками фінансової спроможності стали Стрілківська ТГ, Журавненська ТГ, Добросинсько-Магерівська ТГ. Зокрема, у Добросинсько-Магерівській ТГ спостерігалися проблеми за динамікою доходів, яка становила 113,3%, індекс податкоспроможності за доходами низький – 0,25, рівень дотаційності бюджету – 43,3%, видатки на 1 мешканця – 8055,0 тис. грн, власні надходження на 1 мешканця – 114,0 грн, видатки розвитку на 1 мешканця найнижчі в області – 67,7 грн, частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків є однією з найвищих – 53,7%, а заробітної плати в загальному обсязі – 85,1%, тобто показники найвищі в розрізі ОТГ Львівської області. Дані громади мають високий рівень податкоспроможності, який перевищує значення 1,1.

Запропоноване на основі визначених показників рейтингування за показниками фінансової спроможності ОТГ Львівської області за 2022 р. наведено в табл. 1.

Рейтингування дозволило виділити ОТГ із найвищим рівнем фінансової спроможності, а саме: Солонківська ТГ, Львівська ТГ та Новояворівська ТГ. Середній рівень фінансової спроможності демонстрували Шегинівська ТГ, Бориславська ТГ, Радехівська ТГ. Найнижчий рівень мали Добросинсько-Магерівська ТГ, Журавненська ТГ, Стрілківська ТГ.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведені дослідження дозволили запропонувати авторське трактування дефініції “фінансова спроможність територіальної громади” як достатності її доходів

для забезпечення поточних і перспективних витрат із урахуванням потенціалу розвитку або здатності до відновлення позитивних тенденцій, параметрів і фінансово-економічних показників для проблемних та депресивних територіальних громад.

На основі авторської методики оцінювання фінансової спроможності ОТГ за 8-ма показниками представлено результати її апробації в межах ОТГ Львівської області з використанням методу рейтингування. Такий підхід дозволив визначити ОТГ із високим, середнім та низьким рівнем фінансової спроможності. Найвищий рівень фінансової спроможності у 2022 р. мали Солонківська ТГ, Львівська ТГ та Новояворівська ТГ, середній – Шегинівська ТГ, Бориславська ТГ, Радехівська ТГ, найнижчий рівень – Добросинсько-Магерівська ТГ, Журавненська ТГ, Стрілківська ТГ.

Подальші дослідження у даному напрямі повинні спрямовуватися на розробку концептуальних напрямів забезпечення фінансової спроможності територіальних громад із урахуванням основних параметрів соціоекономічної системи, а також розробки засад оцінювання фінансової спроможності ОТГ із урахуванням транскордонного аспекту, впливу руху товарів, робіт, послуг, людей та капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Казюк Я. Аналіз методик оцінювання спроможності територіальних громад, висновки, пропозиції. Центр політико-правових реформ. 2023. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/analiz-metodyk-otsinyuvannya-spromozhnosti-terytorialnyh-gromad-vysnovky-propozytyiyi>.

2. Ткачук Н. Управління доходами бюджету територіальної громади міста з використанням методу ABC-XYZ – аналізу. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2, No. 2. Pp. 28-37.

3. Гринчишин І. М. Фінансова спроможність територіальних громад у контексті оцінювання результатів адміністративно-фінансової децентралізації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 5(139). С. 6-32.

4. Струк Н. П. Особливості забезпечення економічної спроможності територіальних громад України в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: Економіка та управління. 2023. № 7.

5. Прощ Н. В., Матвійчук Н. М. Особливості забезпечення фінансової спроможності територіальної громади (на прикладі Любешівської територіальної громади Волинської області. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Вип. 3 (36). С. 125-130.

6. Пітюлич М. М., Готра В. В., Чубарь О. Г., Побережник Г. В. Фактори підвищення фінансової спроможності та розвитку територіальних громад в умовах сучасних викликів. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Т. 8. № 2. С. 341-346.

7. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня фінансової спроможності територіальних громад. Проект Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/.pdf>.

8. Методика формування спроможних територіальних громад. Затв. Постановою КМУ від 8 квітня 2015 р. № 214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text>.

9. Возняк Г. В., Сташишин А. В., Коваль В. Особливості формування фінансів територіальних громад в проекції забезпечення їх самодостатності: досвід Львівської області. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1946/1873>.

10. Рейтинг ТГ Львівщини за окремими показниками за 2022 р. URL: <https://loda.gov.ua/documents/63046>.

REFERENCES

1. Kazyuk, Y. A. (2023), Analiz metodyk otsinyuvannya spromozhnosti terytorial'nykh hromad, vysnovky, propozyziyi. Tsentr polityko-pravovykh reform., available at: <https://pravo.org.ua/blogs/analiz>

metodyk-otsinyuvannya-spromozhnosti-terytorialnyh-gromad-vysnovky-propozytsiyi.

2. Tkachuk N. (2023), Upravlinnya dokhodamy byudzhetu terytorial'noyi hromady mista z vykorystannyam metodu ABC-XYZ – analizu, *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 2, No. 2, pp. 28-37.

3. Hrynychshyn, I. M. (2019), Finansova spromozhnist' terytorial'nykh hromad u konteksti otsinyuvannya rezul'tativ administratyvno-finansovoyi detsentralizatsiyi, *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vyp. 5(139), s. 6-32.

4. Struk, N. P. (2023), Osoblyvosti zabezpechennya ekonomichnoyi spromozhnosti terytorial'nykh hromad Ukrainy v umovakh voyennoho stanu, *Problemy suchasnykh transformatsiy*. Seriya: Ekonomika ta upravlinnya., № 7.

5. Prots', N. V. and Matviychuk, N. M. (2022), Osoblyvosti zabezpechennya finansovoyi spromozhnosti terytorial'noyi hromady (na prykladi Lyubeshivs'koyi terytorial'noyi hromady Volyns'koyi oblasti, *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya*, vyp. 3 (36), s. 125-130.

6. Pityulych, M. M. Hotra, V. V. Chubar', O. H. and Poberezhnyk, H. V. (2023), Faktory pidvyshchennya finansovoyi spromozhnosti ta rozvytku terytorial'nykh hromad v umovakh suchasnykh vyklykiv, *Ukrayins'kyi zhurnal prykladnoyi ekonomiky ta tekhniky*, T. 8. № 2, s. 341-346.

7. Metodychni rekomendatsiyi shchodo otsinky rivnya finansovoyi spromozhnosti terytorial'nykh hromad. Proyeckt Ministerstva rozvytku hromad ta terytoriy Ukrainy., available at: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/.pdf>.

8. Metodyka formuvannya spromozhnykh terytorial'nykh hromad. Zatv. Postanovoyu KМУ vid 8 kvitnya 2015 r. № 214, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text>.

9. Voznyak, H. V. Stasyshyn, A. V. and Koval' V. (2022), Osoblyvosti formuvannya finansiv terytorial'nykh hromad v proektsiyi zabezpechennya yikh samodostatnosti: dosvid L'vivs'koyi oblasti, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vyp. 45, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1946/1873>.

10. Reytynh TH L'vivshchyny za okremymy pokaznykamy za 2022 r., available at: <https://loda.gov.ua/documents/63046>.

Стаття надійшла до редакції 05 січня 2024 року